

● K rany
písem

● Písem
major

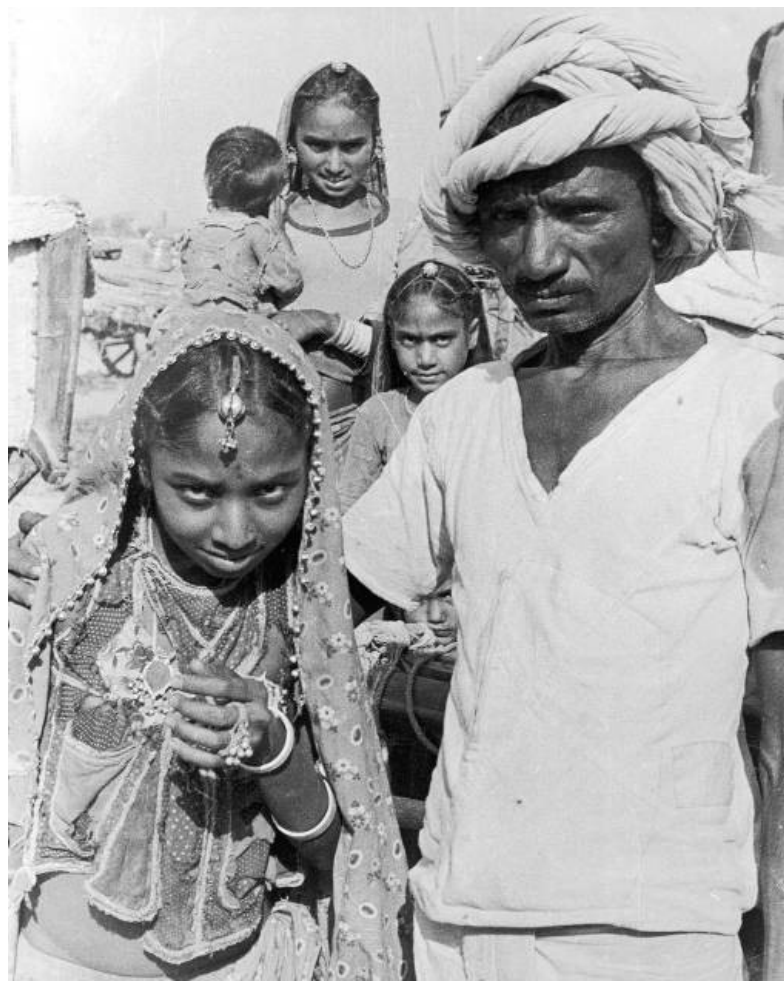
● Pravla
speku

ké ani

hledem

alostí a

- Dnes je indický původ Romů vědecky doložený
  - Konec 18. století
  - Lingvistika → slovní zásoba
  - Etnologie → způsob obživy, rodina

- Protoromské skupiny – Dómové:
  - Etnicky nejednotní
  - Příbuzné kasty – hudebníci, tanečníci, kováři, loutkoherci, košíkáři
  - Označení z původního kastovního názvu domba

- ? Sociální pozice ve společnosti:
  - Původní nedrávidské obyvatelstvo
  - Vliv indoárijských kmenů
  - Kasty

- ? Důvod odchodu z indického území:
  - Ekonomický
  - Kastovní systém
  - Válečné útrapy

- ? Doba a způsob odchodu:

1. hypotéza (přelom tisíciletí)

- Odchod z Indie 3. – 10. století, několik exodů

1a Pobyt v Persii, 3 jazykové větve (arménská, evropská, syrská)

1b pobyt v Persii, 8. – 9. stol. 2 jazykové větve (ben, phen), 10. – 11. stol. větev phen se rozděluje (Lomové, Romové)

2. hypotéza (současnost)

- Odchod z Indie do 5. stol., společný exodus
- Pobyt v Persii 5. – 7. stol.

Perské období

- Legenda o Luriech:
  - 5. stol.
  - Bahram V.
  - Známá v 10. a 11. stol. (epos Šáh náme – Kniha králů)

Byzantské období

- Život svatého Jiří Athonského (1068):

Adsincani – skupina čarodějníků =>

Athingani, Acingani – heretická skupina

1. hypotéza – záměna skupin =>

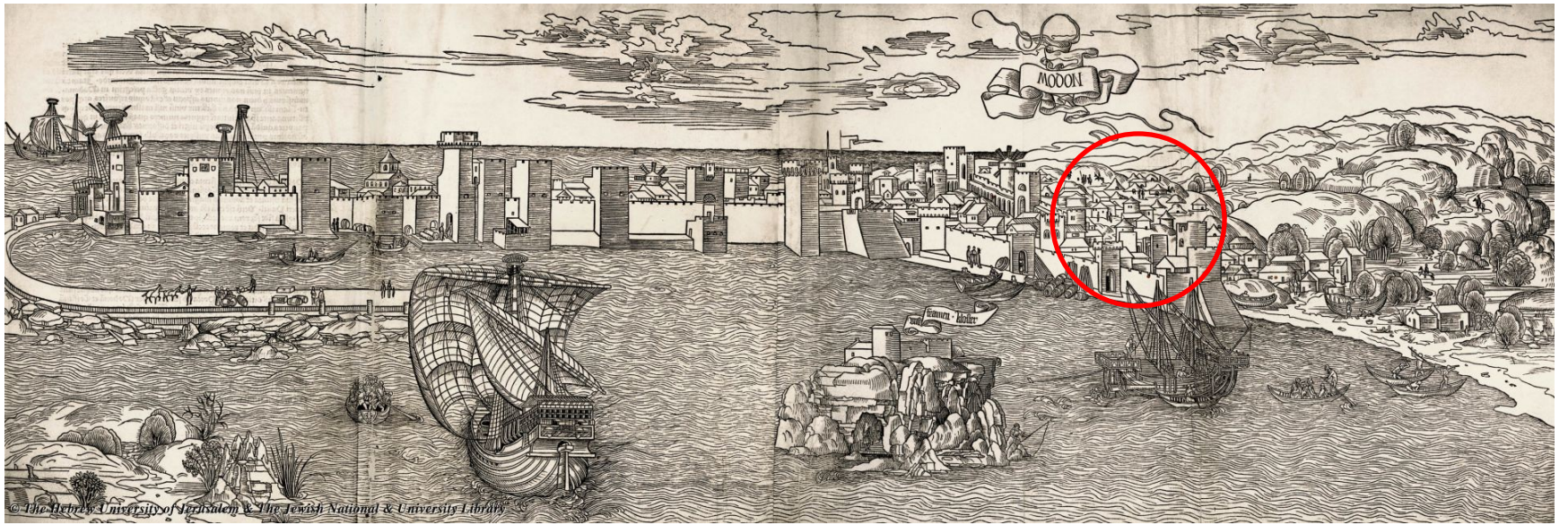
příchod Romů na Byzantské území 10. – 11. století

2. hypotéza – Athingani = Romové =>

Příchod Romů na Byzantské území 8. – 9. století

- 12. – 14. století:
  - věštci, kouzelníci, krotitelé zvířet, akrobati

- Modon:
  - Poutní místo => legendy
  - Větší počet pramenů

- Korfu:
  - Feudum acinganorum

Příchod do Evropy

1. Hypotéza – dva proudy:

Balkán → střední a západní Evropa

Pobřeží Afriky (Egypt) → Španělsko

2. Hypotéza – jeden proud:

Balkán → střední a západní Evropa

Řecko → Egypt

- 13. – 14. století
- Různé názvy: pohané (Heideni), Tataři, Saracéni, Ismaelité, Egyptané

L'egyptien.

Pour bien cognoistre vn vray Egyptien
Avec les longs cheveux qu'il porte,
En retenant son habit ancien,
Il est au vif pourtrait en ceste sorte,

L'egyptienne

Il est certain qu'ainsi l'Egyptienne
Jusqu'au iourd'huy porte son vestement,
Telle à esté sa coustume ancienne,
Comme vostre oeil voit presentement,

- Prameny:
  - Dalimilova kronika – 1242 Kartasové
  - Přemysl Otakar II. – 1260 Ismaelitě → G(C)ingari
  - Byzantský patriarcha – konec 13. století Egyptané a athingani
- Společenské povědomí:
  - Vzhled, vlastnosti, způsob života

1399

Uziban zmy Ondryuzim pucholok

popravčí kniha
pánů z Rožmberka

Marek byzaze namuzemí gjeft prabul *Den gjeft byl*
 myly tusty anuofse pšam gjeft gmyel ten gjeft prabul ze gje luyezimij
 auzgile luyglaw tusty ostuozim nuyelnoff a gjeho pnyeloz / *Wuglaw ka*
 gpyngel myzly *daqaluz z gjeoz*
 mechluk napried puctu by zuby
 hanalyt etromy nabelon noltu
 Lyness puche etromi dypu luyppoly
 Uziban zmy Ondryuzim pucholok
 hubeucl z bramen magi materz kolymie vltory
 mremoz etymeloz hubeuclow
 Sindral kabalaty etromi etmehle nazomy abafy pofte
 z dymet nzeny kolian tessonz
 anelffnyk pad
 gjebr nzeny otass luyppoly
 Jan otass gmyto byl vltuzemte a luytegie
 Wuglaw kuzozata myzly littenat
 Broqata luyppoly gjefto byl nahymptolzi
 Lewa bratr dnyru myzly kabalaty z amozoluz
 Linda pnyem chyzepi kadelw rza / yaltu byl vltuzelity nabzenoz a pta
 aka ptebn omplepola
 Petman glawaty glawoz panoffie
 haffet a buffet gjeho struzoz
 gyanquartij luytlow massozow pnyeloz
 Guch kuchmytr oololow
 Gmy kalonim
 Jan detyemoz hafflow
 Sindral gjefto byl vltuzeloz Jana
 Guchy Jan gjefto byl gpyym puchollem koluzmizgufy
 puchelk pnyeloz hafflow
 luyet pylolom z pnyly
 ayppka gjeho tobuluziff

- Balkán

- Návaznost na ekonomicko-hospodářský systém (řemesla, zábavní podniky)

- => znevolnění (romské otroctví)

1. polovina 15. století

- Tlak tureckých dobyvatel => postup Romů hlouběji do Evropy
- Velké skupiny:
  - Vůdčí osobnosti
  - Vstřícný přístup majority (almužny, glejty)
- X parazitismus

Litterae Sigismundi pro Zingaris, ann.

1423 *).

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fidelibus nostris vniuersis Nobilibus, Militibus, Castellanis, Officialibus, Tributariis, ciuitatibus liberis, oppidis et eorum iudicibus in Regno et sub Dominio nostro constitutis et existentibus salutem cum dilectione. Fideles nostri adierunt in praesentiam personaliter *Ladislaus Waynoda* Ciganorum cum aliis ad ipsum spectantibus, nobis humilimas porrexerunt supplicationes, huc in Sepus in nostra praesentia supplicationum precum cum instantia, vt ipsis gratia nostra vberiori prouidere dignaremur. Vnde nos, illorum supplicatione illecti, eisdem hanc libertatem duximus concedendam. Quare quandocunque idem *Ladislaus Waynoda* et sua gens ad dicta nostra dominia, videlicet ciuitates vel oppida, peruenerint, ex tunc vestris fidelitatibus praesentibus firmiter committimus et mandamus, vt eosdem *Wadislaum Waynodam* et Ciganos sibi sub-

Chez M. Bonnart, vis à vis l'Académie de la Loge.

avec privilège du Roy.

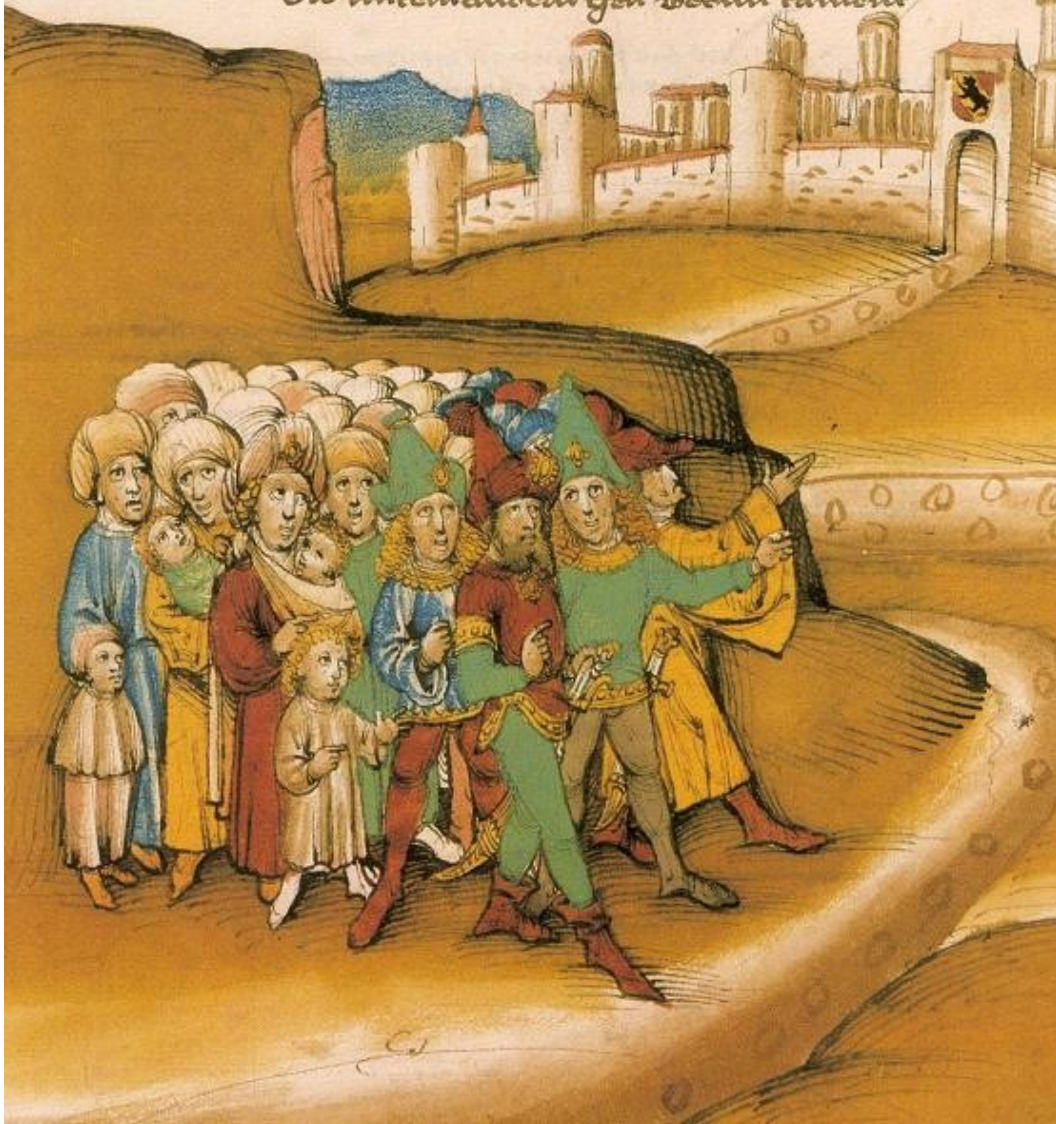
Bonnart, del. et sculp.

La Bohémienne

Elle dance bien la Gaillarde,
Les Menuets, les Passepiedz;

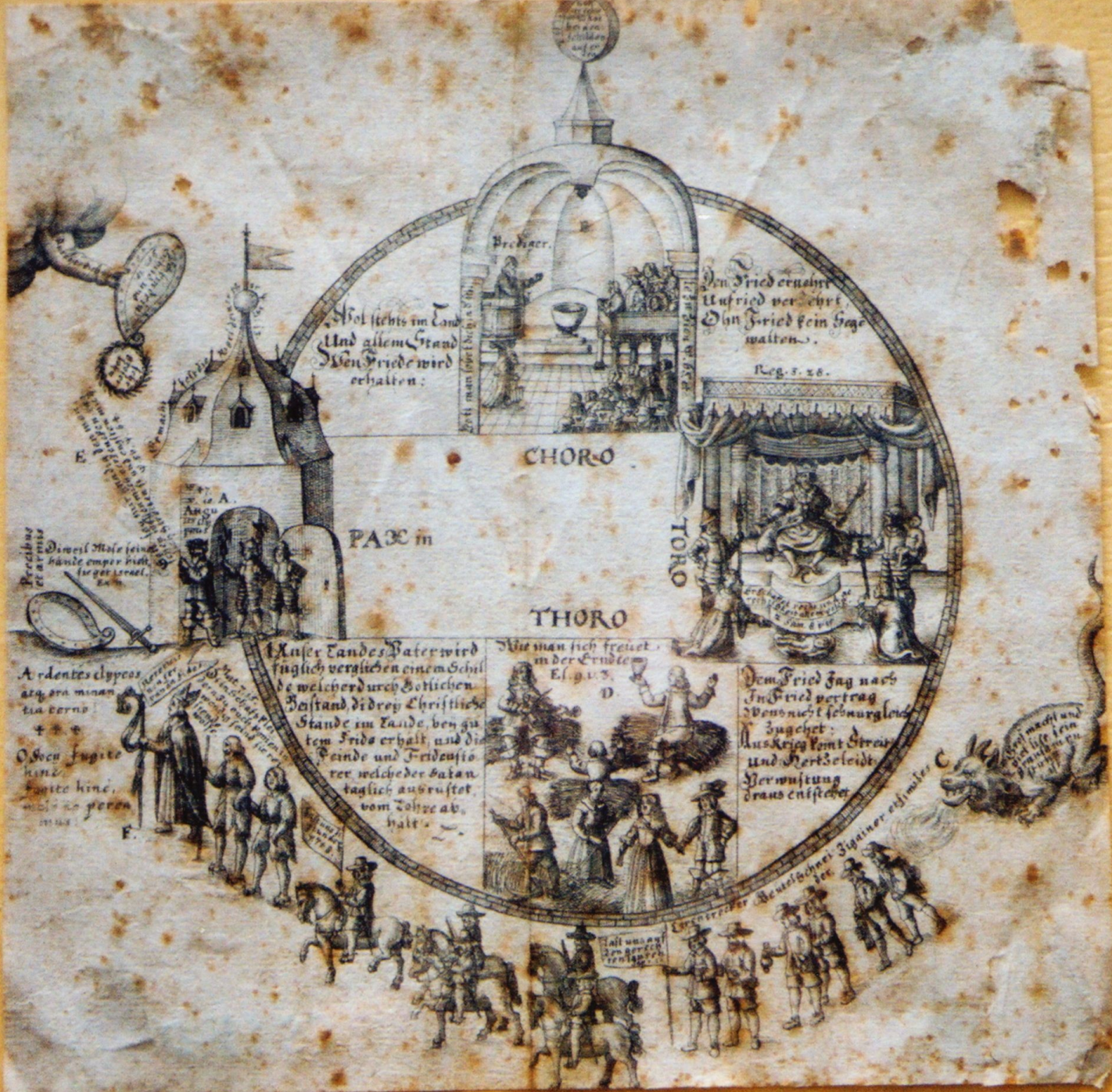
Mais il faut toujours prendre garde
A ses mains, plus tost qu'à ses piedz.

Von den Swarten getouften Heiden
die mit in andern gen Beem kament

2. polovina 15. století

- Chladnoucí vztah ze strany majority:
  - Cizí vzhled a jazyk
  - Romové nebyli poddaní
  - Parazitismus a tuláctví
  - Vztah k církvi
  - Způsob obživy
  - Turečtí zvědové, zemští škůdci

1718

Prehaer.

Holt nichts im Land
Und allem Grund
Wenn Friede wird
erhalten:

Den Fried ermahnt
Aufried ver. chrt
Dan Fried sein Hege
walten.

Reg. 5. 20.

CHORO

PACIS in

TORO

THORO

Perichus
et ar mis
Dimeil Mole sein
hände empfer hilt
In ger. 1718.

Ardentes clypeos
atq. ora minan
tia ferro.

O Socu fugite
hinc
Fugite hinc,
neq. no. peron

Waser Landes Vater wird
süglich verglichen einem Schil
de welcher durch Gottlichen
Bestand didrey Christliche
Stände im Lande, bey gu
tem Frids erhalt, und die
Feinde und Feindesfo
rer welche der Satana
taglich austrifft,
vom Lande ab
halt.

Wie man sich freuet
in der Erndte
El. 9. 13.

Dem Fried Jag nach
In Fried vertrag
Wos nicht sehnargleich
Zugehet:
Aus Krieg komt Streit
Und Hertze leidet
Hermustung
Draus entsteht

Wird macht und
die lufft sein
von dem
1718

Wenstschnei Zigaretter edl. m. l. 1718

1718

- Z Evropa – sílení represí:
  - Vyhánění, odmítání vpuštění, neakceptování glejtů
  - 1427 exkomunikace
  - 1497 sněm římské říše
  - 1499 pragmatická sankce Španělsko
  - Poč. 16. stol. Francie, Švýcarsko
- České země:
  - Malé množství pramenů

- V Evropa – umírněný postup:
  - hudebníci, kováři
  - 1489 královna Beatrice
  - Postupné samovolné usazování

- Evropa pod tureckou nadvládou:
  - Přejchod na muslimskou víru

Přelom 15. a 16. století

- Pobaltí → Skandinávie
- Portugalsko → Britské ostrovy
- Rychlejší průběh vztahu majority k Romům:
  - Represe ve 30. letech 16. stol.

16. století

- Mandáty:
  - vyhánějící cirkány ze zemí (Morava 1538, Čechy 1545)
  - Fyzická likvidace (1556)
  - Nejednotný postup, dodržování závislé na politické situaci (války)

Literatura

- **Daniel, Bartoloměj:** Dějiny Romů. Vybrané kapitoly z dějin Romů v západní Evropě, v Českých zemích a na Slovensku. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého 1994.
- **Gilsenbach, Reimar:** Weltchronic der Zigeuner. Teil 1: Von den Anfängen bis 1599. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH, 1994.
- **Horváthová, Jana:** Kapitoly z dějin Romů. Praha: Člověk v tísní, společnost při ČT, o. p. s., 2002.

- **Nečas, Ctibor:** Romové v České republice včera a dnes. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995.
- **Nečas, Ctibor:** Historický kalendář. Dějiny českých Romů v datech. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1997.

- **Beníšek, Michael:** Ke kořenům slova ROM. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 9–27.
- **Beníšek, Michael:** Varáhámihíra a nejstarší zmínka o dómbech. Romano džaniben, 2007, č. jevend, s. 12–23.
- **Davidová, Eva:** Z indického zápisníku: Gade Loharové – příbuzní Romů? Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 63–66.
- **Hancock, Ian:** K upřesnění doby odchodu mluvčích protoromštiny z Indie. Romano džaniben 8, 2001, č. 3–4, s. 6–12.

- **Horváthová, Emília:** Cigáni pred príchodom do Európy. Slovenský národopis 9, 1961, č. 1, s. 3–24.
- **Romové v Byzanci.** Praha: Indologický ústav FF UK, 1998.
- **Speck, Paul:** Domnělá hereze athinganů. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 27–43.
- **Wagner, Peter:** Legendy o původu Romů: Sonda zaměřená na jejich motivy. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 120–150.

- **Hanzal, Jiří:** Cikáni na Moravě v 15. až 18. století. Dějiny etnika na okraji společnosti. Praha: Lidové noviny, 2004.
- **Nečas, Ctibor:** Artikuly o Romech v moravských sněmovních památkách poslední čtvrtiny 17. století. Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 91–92.
- **Wagner, Peter:** Gronemeyerovy přetisky raných německých pramenů o Romech. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 29–58.